

História a súčasnosť Fakulty telesnej výchovy a športu UK v Bratislave

Autor *Michal Bábela*

Vytvorené 18/07/2010 - 13:18

Veľkým medzníkom v histórii Československa bol **vznik samostatnej Československej republiky 28.októbra 1918**.Touto významnou udalosťou sa vytvorili nové možnosti v oblasti školstva a vzdelávania v Čechách a na Slovensku.

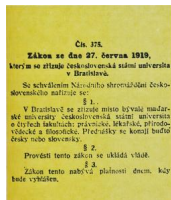
V roku **1919** vzniká v Bratislave **Československá štátna univerzita**, vzápätí premenovaná na **Univerzitu Komenského**.

Kristián Hynek - prvý rektor UK

[1]

Text zákona, ktorým bola zriadená UK

[2]

Akademický senát univerzity sa v máji **1920** uzniesol na zriadení **lektorátu telesnej výchovy**, podľa vzoru Prahy a Brna. Lektorát však začal činnosť až v akademickom roku 1926/1927. Potreba zriadenia vzdelávacieho kurzu pre učiteľov telesnej výchovy na Slovensku však bola stále naliehavejšia. Filozofická fakulta Univerzity Komenského požiadala Ministerstvo školstva a osvetu v roku 1930 o možnosť zriadenia kurzu pre učiteľov telesnej výchovy tak, ako je to v Prahe a Brne. Ministerstvo však na žiadosť nereagovalo. V roku **1935** podal lektorát telesnej výchovy návrh na povinnú predvojenskú prípravu. V súvislosti so zhoršujúcou sa medzinárodnou situáciou bol prijatý **zákon o brannej výchove**.

Príslušné predpisy vyplývajúce zo zákona ustanovili zriadiť na vysokých školách telovýchovné ústavy od 1. októbra 1938. Činnosť ústavu na univerzite po rozbití Československa však upadla. V júni 1939 vypísalo Ministerstvo školstva a osvetu anketu o organizácii štúdia telesnej výchovy. **Učebné plány - návrh organizácie štúdia telesnej výchovy** podľa pražského študijného programu vypracovali: **lektor Karol Stráňai, prof. J. Ledényi-Ladziansky, MUDr. A. Bínovský, prof. V. Hons a J. Hajdóczy**.

Ján Hajdóczy (vpravo)

[3]

Alexander Bínovský

[4]

23. októbra 1939 bol zriadený, na základe žiadosti Filozofickej fakulty Slovenskej univerzity, **Telovýchovný ústav**, predchodca Fakulty telesnej výchovy a športu.

Na území Slovenska sa až do roku 1939 nerealizovala príprava telovýchovných pedagógov a to aj napriek žiadostiam o zriadenie inštitúcie, ktorá by túto prípravu zabezpečovala. V období prvej Československej republiky však telesná výchova stále nebola povinným predmetom na učňovských, odborných a vysokých školách. V rámci vysokých škôl sa realizovala len v dobrovoľnom Vysokoškolskom športe. Šport, ako nový fenomén, si však získaval stále vyššiu popularitu medzi verejnosťou a klasickú telesnú výchovu, založenú na gymnastických cvičeniach, časom zatienil. Katastrofálna situácia v kvalifikovanosti telovýchovných pedagógov bola tiež určitým mementom. Ďalším stimulom na založenie Telovýchovného ústavu Slovenskej univerzity bolo aj rozbitie Československa a následný vznik totalitného Slovenského štátu, ktorý sa od **júna 1939** nazýval **Slovenskou republikou**. Nezanedbateľný je aj fakt, že po rozbití Československa, všetci slovenskí študenti študujúci telesnú výchovu v Prahe chceli štúdium skončiť a vznikajúci Telovýchovný ústav Slovenskej univerzity im toto umožnil. A napokon nútený odchod českých učiteľov zo Slovenska len posilnil potrebu vzniku tejto inštitúcie.

Telovýchovný ústav Slovenskej univerzity - predchodca FTVŠ UK

23. októbra 1939 bol zriadený, na základe žiadosti Filozofickej fakulty Slovenskej univerzity, **Telovýchovný ústav Slovenskej univerzity (TÚ SU)**. Jeho zriadeniu však predchádzalo vypracovanie učebných plánov, na čom sa podieľali lektor:

Karol Stráňai (1905 - 1999), neskôr prvý dekan Inštitútu telesnej výchovy a športu UK, prof.

prof. MUDr. Július Ledényi-Ladziansky (1903 - 1943), lekár, anatóm, vysokoškolský pedagóg na Lekárskej fakulte UK.

prof. MUDr. Vilém Hons (1890 - 1969), lekár, fyziológ, vysokoškolský pedagóg na Lekárskej fakulte UK.

MUDr. Alexander Bínovský, (1910 - 1981), lekár, pedagóg, športový funkcionár, autor introdukcie vodoliečby do systému regenerácie síl športovcov

Ján Hajdóczy (1887 - 1950), stredoškolský profesor, telovýchovný pedagóg, tréner.

Plány činnosti TÚ SU boli vytýčené v týchto oblastiach: **Vzdelávacia, vedecká, propagačná, popularizačná, dozorná a muzeálna.**

V tomto roku TÚ SU umožnil skončenie štúdia siedmim študentom 3. ročníka (dovtedy študovali v Prahe) a zároveň sa otvoril 1. ročník pre 22 študentov. V nasledujúcich rokoch sa v rámci ústavu otvárali vždy prvé ročníky, pretože po nútenom odchode českých učiteľov sa na Slovensku prejavil nedostatok pedagógov aj pre telesnú výchovu.

Po skončení druhej svetovej vojny a obnovení Československej republiky, pokračoval TÚ SU v činnosti a nadviazal tesnú spoluprácu s rovnakým ústavom v Prahe. Táto spolupráca sa v ďalších rokoch rozvíjala a obidve ustanovizne nemali v obsahu výučby výraznejšie rozdiely. V prvých rokoch po oslobodení nemal ústav interných pedagogických pracovníkov – väčšina z nich bola zamestnaná na Povereníctve školstva a osvetu.

1. októbra 1947 bol TÚ SU pričlenený k **Pedagogickej fakulte SU**. Pozoruhodný je fakt, že v tomto období tak Pedagogická ako aj Filozofická fakulta SU navrhovali kreovanie buď viacerých katedier pre telesné vzdelávanie alebo vytvorenie samostatnej fakulty, kde by sa študovala telesná výchova. Návrh podporovalo aj príslušné **oddelenie Povereníctva školstva a osvetu**. Na základe skutočnosti, že sa na Pedagogickej fakulte SU plánovala príprava učiteľov pre všetky stupne škôl (od materských po druhý stupeň základných škôl) a v telesnej výchove aj pre tretí stupeň (vyššie triedy gymnázií), iniciálny návrh spomínaných fakúlt o vytvorení samostatnej fakulty na štúdium telesnej výchovy sa nerealizoval.

Tesne predtým, ako komunistická strana prevzala moc v Československu, sa začal budovať **vlastný interný pedagogický zbor na TÚ SU**. Jeho prvými členmi boli dr. **Karol Stráňai** a **Vladimír Černušák**. V priebehu roku **1949** pribudli ďalší členovia pedagogického zboru: **Andrej Kuchen**, **Miroslav Rovný**, **Gustáv Herrmann**. O rok neskôr to boli **Samuel Gájer** a **Ján Víťazka** a o ďalší rok **MUDr. Sonáková** a **František Sýkora**.

Zľava: M. Rovný, U. Čechvalová, VI. Černušák, K. Stráňai, J. Štancel, A.

Kuchen

V drepe zľava: G. Herrmann, S. Gájer, 1948

[5]

Aj napriek tomu však počet externých pedagogických pracovníkov zostával vysoký. Dr. **Karol Stráňai** bol v **máji 1948** menovaný **univerzitným profesorom** so spätnou platnosťou od októbra 1947 ako **jeden z prvých profesorov teórie telesnej výchovy v Československu**. Tiež bol na čele **Akčného výboru Jednotnej telovýchovnej organizácie Sokol**, do ktorej boli (po februári 1948) nedemokraticky zjednotené všetky telovýchovné, športové a turistické organizácie v Československu.

V školskom roku 1949/50 malo telesnú výchovu zapísanú 120 poslucháčov. Prijatie nového vysokoškolského zákona v roku **1950** znamenalo premenu TÚ SU na **Katedru telesnej výchovy**. Na základe toho v rámci katedry vznikli **tri samostatné oddelenia: Oddelenie teórie a**

spoločenských náuk (vedúci prof. Karol Stráňai), **Oddelenie biológie telesnej výchovy a lekárskeho náuk** (vedúci MUDr. Rohný) a **Oddelenie praktického výcviku a mechaniky pohybu** (vedúci odb. as. Andrej Kuchen).

Postupne sa začali vydávať učebné texty pre poslucháčov (prvé skriptá Dejiny telesnej výchovy a Základy ľahkej atletiky boli vydané v roku 1952). Možnosť prijať ďalších interných pedagogických pracovníkov na Katedru telesnej výchovy umožnil v roku **1953 vznik Vysokej školy pedagogickej v Bratislave**, kde sa katedra zaradila. Pribudli ďalší pedagógovia, o.i. **Una Čechvalová, Xénia Rovná, Jozef Hrčka, Bartolomej Rusina, Ivan Macák, Jaromír Perútka**.

Xénia Rovná

[6]

Zľava: Juhász, J. Hrčka, R. Székelyi

[7]

Formy štúdia a jeho aprobácie sa v tomto období často menili a tak počet študentov telesnej výchovy nebol ustálený. Napr. v školskom roku 1953/54 to bolo 105 zapísaných študentov, ale rok neskôr už len 78 zapísaných študentov, o ďalší rok už 135 zapísaných študentov.

V máji 1954, na základe prieskumu na Katedre telesnej výchovy Vysokej školy pedagogickej, ktorý vykonal vtedajší riadiaci orgán športu (Štátny výbor pre telesnú výchovu a šport) bolo konštatované, že katedra v takejto podobe nemôže plniť svoje poslanie a navrhla sa jej premena na fakultu. Vypracovaný návrh postúpilo vedenie Vysokej školy pedagogickej na Povereníctvo školstva. Zásadné práce v oblasti telesnej výchovy vydáva v tomto období **Karol Stráňai**. V roku **1955** vyšli **„Teoretické základy československej sústavy telesnej výchovy“**. Uvedená práca bola ovplyvnená sovietskym systémom fyzkultúry. Aj neskoršia práca uvedeného autora **„Teória telesnej výchovy“** z roku 1958 je ovplyvnená sovietskou elovýchovnou školou. Poznatky o telesnej výchove a športe z vtedajších západných krajín začali prenikať do systému prípravy telovýchovných pedagógov len veľmi pozvoľna v neskorších obdobiach.

Avšak na vytvorenie samostatnej fakulty bolo treba ešte počkať. Katedra telesnej výchovy sa však rozrástla (v školskom roku **1958/59**) v tom zmysle, že sa z nej vytvorili v podstate **tri katedry (Katedra teórie vrátane úseku lekárskeho vied, ktorá napokon nebola schválená ako katedra, ďalej Katedra gymnastiky a plávania a Katedra hier a ľahkej atletiky)**. V súvislosti s ďalším zvyšovaním kvalifikácií členov katedry ide v podstate o logický vývoj, kde je badateľná postupná atomizácia na konkrétnejšie pracoviská, ktoré sa môžu venovať užšej problematike, čo je určitou zárukou zvyšovania kvality nielen výučby, ale aj výskumu.

Mladí asistenti, ktorí nastupovali na niektorú z katedier bez predchádzajúcej pedagogickej praxe, vyučovali ako externí učitelia na niektorej z tedajších základných deväťročných škôl alebo stredných

všeobecnovzdelávacích škôl. **Prvým kandidátom pedagogických vied na úseku telesnej výchovy** bol **František Sýkora** (v januári 1957).

František Sýkora

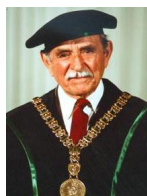
[8]

V oblasti výskumu sa zaznamenali tiež výraznejšie výsledky a nárast počtu výskumných úloh. Pracovníci katedry zorganizovali **v októbri 1957**, v spolupráci s **Vedeckou radou Slovenského ústredného výboru Československého zväzu telesnej výchovy**, aj **I. pracovnú vedeckú konferenciu v Smoleniciach**. Vzhľadom na charakter vtedajšej doby však mali stále výrazne obmedzené možnosti získavania ďalších poznatkov západnej proveniencie v oblasti telesnej výchovy a športu. Orientovať sa museli skôr na Sovietsky zväz a jeho poznatkovú základňu v telesnej výchove a športe. Učitelia, od roku **1957**, mali možnosť prispievať do **časopisu Tréner a cvičiteľ**. Vysoká škola pedagogická prestala existovať v školskom roku 1958/59 a štúdium telesnej výchovy sa vrátilo na Filozofickú fakultu Univerzity Komenského (kde sa realizovalo do roku 1947). Tu však prešli už tri pedagogicky a vedecky relatívne silné katedry, kde bolo spolu 20 členov. Denné štúdium sa predĺžilo na päť rokov a pracovníci katedier, v polupráci s Inštitutom telesnej výchovy a športu v Prahe, prepracovali učebné plány pre poslucháčov telesnej výchovy.

V auguste 1960 bola schválená nová sieť vysokých škôl a odsúhlasilo sa aj kreovanie novej fakulty Univerzity Komenského s názvom **Inštitút telesnej výchovy a športu**. Po schválení novej siete vysokých škôl v Československu (1960) vznikol aj **Inštitút telesnej výchovy a športu**, ako **nová fakulta UK v Bratislave**.

24. septembra 1960, rektor UK prof. Topol'ský a dekan novozriadeného inštitútu prof. Stráňai, slávnostne otvorili **Inštitút telesnej výchovy a športu (ITVŠ) UK v Bratislave**.

Karol Stráňai

[9]

Nová fakulta začínala so **šiestimi katedrami**, v rámci ktorých pôsobilo 54 učiteľov. Na **Katedre atletiky** pôsobili aj J.Šimonek, J.Čechvala, B.Rusina.

Zľava: J. Šimonek, B. Rusina, J. Čechvala

[10]

V roku 1960 študenti tohto Inštitútu vystúpili v skladbe na vysokých bradlách na **Večeroch družby** v Prahe.

Študenti ITVŠ UK na Večeroch družby v Prahe, 1960

[11]

Študenti FTVŠ UK, Večery družby, 1985

[12]

ITVŠ sa v prvých rokoch existencie zameriaval na prípravu učiteľov telesnej výchovy, ktorí spravidla študovali na kooperujúcej fakulte aj druhý predmet. V roku 1961 štúdium skončilo 60 absolventov a v nasledujúcich rokoch ukončil štúdium trochu nižší počet absolventov. K pôvodne šiestim katedrám sa pridali odčlenením oddelení ďalšie dve katedry.

Na **Katedre teórie telesnej kultúry a športu** pôsobili: Prof. Vl. Černušák, Prof. L. Kilár, Prof. I. Macák, Prof. J. Perútka, Prof. J. Kasa, Prof. J. Grexa, Doc. Koniar, Doc. Fr. Korček, Doc. J. Bezák, Doc. M. Leško a i.

Ludovít Kilár (vľavo)

[13]

Jaromír Perútka

[14]

Na **Katedre pedagogiky a teórie školskej telesnej výchovy** pôsobili: Prof. K. Stráňai, Prof. Fr. Sýkora, Prof.J. Labudová, Prof.Zd. Obdržálek, Doc.J. Frano, PhDr. Ž. Pischová, PhDr. O. Ambrózová - Nochtová, PhDr. Fr. Macher a i.

Z. Obdržálek (vľavo) a J. Šamudovský

[15]

Na **Katedre biologických a lekárskeho základov telesnej výchovy** pôsobili: Prof.L. Komadel, Prof.V. Štulrajter, Prof. D. Hamar, Doc.M. Palát, Doc. Kovalčíková, Doc. I. Lukáč, Doc. L. Motajová, Doc. A. Scholzová, RNDr. M. Kostolná, MUDr. E. Mikulová, odbor. asistentka I. Brozmanová, MUDr. Fr. Žák, RNDr. J. Kadlečík a i.

Ludovít Komadel (vľavo)

[16]

Dušan Hamar

[17]

Na **Katedre teórie a didaktiky atletiky** pôsobili: Prof. A. Kuchen, Doc. B. Rusina, Doc. J. Šimonek, Prof. T. Kampmiller, Doc. J. Košťial, Doc. I. Varga, Doc. J. Čechvala, PhDr. E. Plšíková, Dr. M. Lipták, E. Revayová, Prof. I. Havlíček, PhDr. A. Ihring, Mgr. M. Kováčová a i.

B. Rusina (vľavo) a A. Kuchen

[18]

Jaromír Šimonek (vľavo) a Roman Moravec

[19]

Na **Katedre teórie a didaktiky gymnastiky** pôsobili: Doc. S. Gájer (od r.1950), Prof. J. Hřčka (od r.1953), Doc. X. Rovná (od r.1952), Doc. A. Gajdoš(od r.1964), Doc. B. Hatiar (od r.1957), Doc. A. Zrubák (od r.1968), Doc. J. Víťazka (od r.1952) , PhDr. J. Šamudovský (od r.1960), Mgr. E. Fialová (od r.1960), PaedDr. M. Nedavašková (od r.1965), PhDr. Keszocze (od r.1965), PhDr. G. Varga (od r.1967), Mgr. S. Fiala (od r.1966), Mgr. H. Šimoneková (od r.1963), PaedDr. H. Pelikán (od r.1967) a i.

Samuel Gájer

[20]

Anton Gajdoš

[21]

B. Hatiar (prvý zľava) a A. Gajdoš (štvrtý zľava)

[22]

Na **Katedre teórie a didaktiky hier** pôsobili: Prof. M. Rovný, Doc. J. Slovák, Doc. J. Starší, Doc. L. Horský, doc. L. Kačáni, Doc. Fr. Korček, Prof. J. Perútka, Dr. G. Herrmann, odb.as. J. Kecskeméthy, odb.as. U. Čechvalová, PaedDr. L. Melišová, PaedDr. D. Kučera, odb.as. B. Golian, odb.as. VI. Hančík, Doc. V. Korček, Doc. I. Mauer, PaedDr. V. Zaťková, odb.as. I. Prieložný, Doc. Ľ. Zapletalová.

Miroslav Rovný so študentami. Alfons Juck (druhý zľava, úspešný komentátor a manažér v oblasti atletiky)

[23]

Jozef Slovák (vľavo) a Juraj Šamudovský

[24]

Zľava v stoji: Ivan Mauer, Lýdia Melišová, Ladislav Kačáni, Viera Zaťková
Zľava v sede: Ján Starší, Ľudmila Zapletalová, Gustáv Herrmann, Miroslav

Rehák

[25]

Na **Katedre teórie a didaktiky brannej výchovy** (od r. 1972 pôsobila pod názvom Kabinet brannej výchovy), ktorá vznikla v roku 1975 - 90 pôsobili: Doc. L. Čepčiansky, Prof. Z. Obdržálek, Doc. A. Melicher, PhDr. Št. Švajda, PhDr. Št. Blichá, Doc. M. Ďurech, Doc. E. Strešková, Petrovič, Dr. I. Baran, M. Gajdoš a i.

Ladislav Čepčiansky

[26]

Na **Kabinete marxizmu a leninizmu**, ktorý vyvíjal činnosť od roku 1970 - 90 pôsobili: prof. J. Straka, odb.as. Gross a i.

Na **Katedre teórie a didaktiky turistiky, lyžovania a plávania** pôsobili: Doc. M. Zálešák, Prof. V. Černušák, Doc. A. Zajac, Doc. J. Žiškay, Doc. L. Čepčiansky, Prof. V. Hellebrandt, Doc. J. Žídek, Prof. Ľ. Kilár, Doc. D. Jursík, Doc. Y. Macejková, PhDr. J. Zaťko, Doc. Kutlík, odb.as. M. Filčák, odb.as. S. Laurencová, odb.as. Ľ. Kalečík a i.

Poznámka: Katedra plávania prešla počas rokov organizačnými zmenami a to raz ako samostatná katedra a neskôr spojená s katedrou turistiky a lyžovania. Členmi oddelenia plávania boli (v chronologickom poradí): Prof. PhDr. V. Černušák, CSc., Prof. PhDr. Ľ. Kilár, CSc., Doc. D. Jursík, CSc.,

PhDr. A. Kogler, CSc., PaedDr. M. Filčák, CSc., PhDr. S. Laurencová CSc., PaedDr. L. Kalečík, odb.as. V. Miller, PaedDr. Y. Macejková, externisti: odb.as. M. Bočan, odb.as.R. Štofán (zdroj informácie /Poznámka/: S. Laurencová-Fauveau).

Miloslav Zálešák

[27]

A. Zajac (vľavo) a J. Kasa

[28]

Významnú úlohu pre skvalitnenie vyučovacieho a tréningového procesu a športovej prípravy zohral **Výskumný ústav telesnej kultúry UK**, ktorý vznikol **r.1965** ako súčasť FTVŠ UK. Tento ústav do r.1981 pôsobil pod názvom

Výskumný ústav telesnej výchovy mládeže FTVŠ UK. V tomto Ústave pôsobili: prof. K. Stráňai, prof. L. Komadel, prof. I. Havlíček, doc. E. Komárik, doc. H. Medeková, PhDr. S. Gájer, RNDr. M. Olejár, PhDr. Rehoř, prof. R. Moravec, RNDr. M. Šelingerová, PaedDr. G. Argaj, Ing. V. Rychlík, RNDr. N. Šimková a i.

Zľava: Ž. Pischová, J. Kasa, I. Havlíček, A. Gajdoš, 1969

[29]

Od r.1960 zaktivizovala svoju činnosť aj **Knižnica FTVŠ UK**, ktorá však vznikla ešte v rámci Telovýchovného ústavu. Prvou vedúcou knižnice FTVŠ UK bola **Mária Figuschová**. Od **r.1985** bol zmenený názov Knižnice FTVŠ UK na **Ústrednú knižnicu a študijné a informačné stredisko FTVŠ UK** a v **r.1991** nesie opäť **názov Knižnica FTVŠ UK**. V **r. 2004** bola rektorom UK oficiálne zriadená **Akademická knižnica UK**, ktorú tvoria **akademické knižnice jednotlivých fakúlt**. V Knižnici pracovali a v súčasnosti pracujú: Ž. Mullerová, L. Števeczková, E. Majerníková, L. Grebečiová, T. Rexa, P. Holotňáková, A. Tichá.

Mária Figuschová

[30]

Aj vedeckovýskumná práca začala naberať na význame. V ITVŠ začal vychádzať od roku **1961 vedecký zborník**. Prvé štyri ročníky vyšli pod názvom „**Za vyššiu úroveň telesnej výchovy**“ a boli dobrým odrazovým mostíkom ku kreovaniu **zborníka Acta facultatis...**, ktorý vychádza od roku **1966** do súčasnosti. V rámci vedeckovýskumnej činnosti pracovníci ITVŠ riešili už v roku 1961 jednu štátnu, 7 rezortných a 36 fakultných úloh. Nie všetky však boli úspešne skončené. Najvýznamnejšia sa zaoberala stavom telesného rozvoja a pohybovej výkonnosti 16 až 17-ročných chlapcov a riešil ju doc. F. Sýkora. ITVŠ bol aj koordinátorom štátnej úlohy o špecializovanej telesnej výchove mládeže. V roku **1962** bola ustanovená **Telovýchovná jednota Slávia UK Bratislava** s desiatimi športovými oddielmi, nad činnosťou ktorých mali tak po organizačnej, ako aj po materiálnej stránke, patronát katedry ITVŠ, ale aj katedry telesnej výchovy iných fakúlt UK.

V roku **1964** sa **dekanom** stáva **prof. A. Kuchen**, ktorý viedol ITVŠ (od januára 1965 už FTVŠ) až do roku 1969. Od **6. januára** 1965 ITVŠ UK bol premenovaný na **Fakultu telesnej výchovy a športu UK v Bratislave**.

Insignie Fakulty telesnej výchovy a športu UK v Bratislave

[31]

Treba pripomenúť, že doba, v ktorej ITVŠ a FTVŠ UK (do roku 1989) realizovali pedagogickú a vedeckovýskumnú činnosť, **bola poznačená totalitnou ideológiou** a z toho dôvodu sa takmer všetky hodnotenia a súhrny začínali povinnou frázou o tom, aká „**mimoriadna pozornosť sa prikladá ideologickej a politickovýchovej práci v duchu politiky KSČ.**“

Andrej Kuchen

[32]

Počet študentov sa pozvoľna zvyšoval. Zatiaľ čo v prvom roku existencie ITVŠ študovalo vo všetkých formách štúdia 271 študentov, na konci sedemdesiatych rokov ich bolo viac ako 1200. To sa však zdalo vedeniu relatívne veľa a tak uvažovalo o určitej stabilizácii na úrovni 900 – 950 študentov aj vzhľadom na to, že učiteľov telesnej výchovy postupne začali pripravovať aj Pedagogické fakulty v Prešove a v Banskej Bystrici. O štúdium na ITVŠ a neskôr na FTVŠ UK bol stále vyšší záujem, ako boli možnosti fakulty prijať všetkých uchádzačov. V rámci fakulty existovali **dva študijné odbory** a to **učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov (tzv. učiteľské štúdium)** a **telesná výchova a šport (tzv. odborné štúdium)**. Druhý odbor sa neskôr (od školského roku 1975/76) rozdelil na **dve študijné špecializácie** a to na **trénerskú a metodickú**.

Vedeckovýskumná činnosť sa v tomto období zameriavala najmä na otázky telesnej výchovy a športu mládeže. V roku **1965** vzniklo samostatné výskumné pracovisko s názvom **Kabinet telesnej výchovy mládeže** (o rok neskôr premenované na **Vedeckovýskumné pracovisko telesnej výchovy mládeže**). Pracovníci FTVŠ UK čoraz častejšie prednášali aj v zahraničí na rôznych sympóziách a konferenciách (Brusel, Madrid, Budapešť, Bukurešť atď.). V roku **1964** začína svoju činnosť aj **folklórny súbor Gymnik**. Zakladateľkou tohto vynikajúceho umeleckého telesa bola odborná asistentka **Hedviga Šimoneková**, členka Katedry teórie a didaktiky gymnastiky. Gymnik i v súčasnosti prezentuje slovenskú ľudovú tanečnú tvorivosť po celom svete.

Hedviga Šimoneková

[33]

Na **konci 60 - tych rokov** bola sprevádzkovaná **lodnica FTVŠ „Liptov“**, ktorá je dodnes pevne zakotvená v Karloveskej zátokke neďaleko fakulty. V roku **1969** bol za dekana zvolený Vedeckou radou FTVŠ UK **doc.** (od r. 1971 **prof.**) **Ivan Macák**.

Ivan Macák

[34]

FTVŠ pokračovala v pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti. V školskom roku **1972/73** sa otvorilo **štúdium kombinácie telesná výchova - branná výchova** a neskôr aj **matematika - branná výchova**. Mnoho pracovníkov z FTVŠ UK bolo výrazne zaangażovaných aj v telovýchovnom a športovom hnutí na Slovensku a pracovali aj v rámci medzinárodných organizácií. Napr. **prof. Macák** zastával významné funkcie v rámci **Európskej aj Svetovej federácie športovej psychológie**, **prof. Hrčka** pracoval v rámci **Medzinárodnej rady pre športové vedy a telesnú výchovu pri UNESCO** atď. Až začiatkom **70 -tych rokov** sa **FTVŠ UK dostala na Lafranconi**, čo výrazne uľahčilo pedagogický proces, ktorý dovtedy prebiehal na viacerých miestach v Bratislave. V súvislosti s narastajúcou dôležitosťou FTVŠ UK v oblasti prípravy telovýchovných pedagógov sa

výrazne zlepšila aj tvorba študijnej literatúry. V roku 1969 sa na FTVŠ riešilo 47 vedeckých úloh, z toho šesť štátnych, zameraných najmä na problematiku telesnej výchovy a športu mládeže, jej telesného a funkčného rozvoja. Vedeckovýskumná činnosť bola, okrem katedier fakulty, sústredená aj v rámci **Výskumného ústavu FTVŠ UK** (bývalý Kabinet telesnej výchovy mládeže). Na konci sedemdesiatych rokov pribudla **k tzv. Starej chate na Richňave** aj **Nová chata**, pričom podiel zo strany FTVŠ UK na jej vybudovaní je nezanedbateľný. Uvedené chaty slúžili a slúžia aj v súčasnosti na **realizáciu rozličných kurzov (najmä branná výchova a turistika)**.

Od školského roku **1979/80** bol dekanom **prof. Jozef Hrčka**.

Jozef Hrčka

[35]

Do výučby boli postupne zaradené nové predmety, ktoré výraznejšie profilovali absolventov FTVŠ UK, ako napr. grafický záznam pohybu a biochémia. Zároveň sa zvýšil počet predmetov všeobecného základu, ktoré boli, s výnimkou marxisticko-leninských disciplín, adekvátnou univerzitnou bázou (najmä pedagogické a psychologické disciplíny) pre telovýchovných pedagógov. V polovici **80-tych** vedenie FTVŠ UK konštatovalo, že pre všetky predmety je k dispozícii základná študijná literatúra. V spolupráci s telovýchovným hnutím organizovala FTVŠ UK rozličné semináre a v roku 1974 aktívne participovala na **X. kongrese INTERSKI vo Vysokých Tatrách**.

Vedeckovýskumná činnosť sa zameriavala na funkcie telesnej výchovy, predpoklady a dispozície jedinca na dosahovanie športového výkonu, ale aj na telovýchovno-lekársku problematiku. Výskumný ústav FTVŠ UK dostal názov Výskumný ústav telesnej kultúry a naďalej prispieval k dobrému menu slovenskej telovýchovnej vedy. Študenti sa pravidelne, už od začiatku sedemdesiatych rokov, zapájali do **Študentskej vedeckej a odbornej činnosti**, tradícia ktorej pokračuje aj v súčasnosti. Na konci **80 - tych** rokov bolo na FTVŠ UK **osem katedier**, v rámci ktorých pôsobilo 6 profesorov, 30 docentov a 52 odborných asistentov. Obrat v činnosti FTVŠ UK nastal **po 17. novembri 1989**.

Od roku **1990** bol dekanom fakulty doc. **Ján Grexa**.

Ján Grexa

[36]

Inovovali sa profily absolventov fakulty , realizovala sa prestavba učebných plánov a reštrukturalizácia jednotlivých katedier. Na fakulte pribudla **Katedra občianskej náuky a jazykov**.

V roku **1991** sa dekanom stal **doc. Jaromír Šimonek**.

Jaromír Šimonek

[37]

Možnosti štúdia na fakulte sa nezmenili, avšak študentom ponúkla univerzita príležitosť rozšíriť si poznatky aj z iných oblastí ,ktoré ich zaujímajú. Mohli navštevovať aj prednášky na iných fakultách.

V roku **1994** sa dekanom stal **doc. Anton Zrubák** a v r.1997 **doc. Vladimír Hellebrandt**

Anton Zrubák

Vladimír Hellebrandt

[38]

[39]

V tomto období (**1997**) začali prípravy na prechod na **kreditovú formu štúdia** na fakulte.

V **90-tych rokoch** sa tiež výrazne rozšírila pre študentov **ponuka povinne voliteľných predmetov**, kde si mohli rozšíriť obzor vedomostí z problematiky tých disciplín , ktoré ich najviac zaujímajú (v r. 1998 možnosť výberu s pomedzi 114 povinne voliteľných predmetov). Od druhej polovice 90-tych rokov sa zmenil trend záujmu o štúdium na fakulte. Zatiaľ, čo dovtedy bolo pre študentov populárnejšie učiteľské štúdium, ich záujem sa postupne obrátil a v súčasnosti je v oblúbe **štúdium trénerstva**.

Počnúc akademickým rokom **2002/2003** sa začalo na fakulte študovať v **kreditovej forme štúdia**.

V roku **2003** sa stal dekanom fakulty **doc. Dušan Kutlík**.

Dušan Kutlík

[40]

Fakulta už dávnejšie začala pociťovať, že niektoré jej priestory nezodpovedajú nielen požiadavkám doby na modernú výučbu telesnej výchovy a športu, ale ani bezpečnostným predpisom. Ukázala sa naliehavá potreba rekonštrukcie najmä športovej haly, plavárne, auly, mnohých učební fakulty, ale aj atletického štadióna. Po nevyhnutnej rekonštrukcii plavárne sa pristúpilo k rozsiahlej rekonštrukcii športovej haly, ktorá bola pri odovzdávaní do prevádzky pomenovaná po prof. M. Rovnom - zakladateľovi modernej výučby športových hier na fakulte. Krátko nato sa začala rekonštrukcia atletického štadióna, na ktorý bol položený umelý povrch a pri jeho uvedení do prevádzky bol pomenovaný po zakladateľovi Katedry atletiky prof. A. Kuchenovi.

Atletický štadión prof.Kuchena FTVŠ UK v Bratislave

[41]

V pedagogickej oblasti bola najdôležitejšia akreditácia študijných programov, pričom sa všetky študijné programy, ktoré boli akreditované, rozdelili na I. a II. stupeň štúdia. To bola pravdepodobne najvýraznejšia zmena v štúdiu na fakulte od r. 1974. Fakulta postupne požiadala o akreditáciu 18 študijných programov I. stupňa, 17 študijných programov II. stupňa a 3 študijných programov III. stupňa. Študijné programy sa odvíjajú od študijných odborov a určitým spôsobom nadväzujú na pôvodné študijné odbory a špecializácie. Novinkou sa stáva študijný program: **Šport a zdravie**.

V roku **2007** sa dekanom stal **doc. Miroslav Holienka**

Miroslav Holienka

[42]

V roku 2014 bol Akademickým senátom FTVŠ UK zvolený za dekana fakulty **doc. Mgr. Marián Vanderka, PhD.** Funkciu dekana FTVŠ UK začal vykonávať od **1.2.2015**.

doc. Mgr. Marián Vanderka, PhD.

[43]

Počtom hlasov 13 zo 17 zvolilo dňa 3.5.2023 volebné zhromaždenie FTVŠ UK **prof. Viktora Bielika** za kandidáta na dekana. V. Bielik je dekanom FTVŠ UK od 1. februára 2023.

prof. RNDr. Viktor Bielik, PhD.

[44]

K 31. decembru 2008 ukončilo štúdium na fakulte spolu 6103 absolventov, trénerov, učiteľov, športových manažérov a regeneračných pracovníkov.

V súčasnosti sú na fakulte tieto **pedagogické a vedecké pracoviská:**

Katedra atletiky

V súčasnosti tu pôsobia: Prof. PaedDr. Tomáš Kampmiller, Mgr. Iveta Cihová, PhD., Mgr. Ján Cvečka, PaedDr. Ladislava Doležajová, PhD., Doc. PhDr. Ján Košťial, PhD., Doc. PhDr. Eugen Laczó, PhD., Doc. PaedDr. Anton Lednický, PhD., Doc. PaedDr. Jaromír Sedláček, PhD., Mgr. Miroslav Vavák, PhD., Doc. Marián Vanderka, PhD.

Tomáš Kampmiller

[45]

Katedra gymnastiky

V súčasnosti tu pôsobia: Doc. PhDr. Elena Strešková, PhD., Mgr. Ilja Číž, PhD., Doc. PaedDr. Oľga Kyselovičová, PhD., Mgr. Peter Olej, PhD., Mgr. Ľuboš Rupčík, PhD., Mgr. Miloš Štefanovský, PhD., Mgr. Adriana Tonkovičová, PhD., Mgr. Kristína Hižnayová, PhD., Mgr. Matej Chren, PhD.

Elena Strešková

[46]

Katedra hier

V súčasnosti tu pôsobia: Doc. PaedDr. Miroslav Holienka, PhD., Mgr. Igor Andrejkovič, PhD., PaedDr. Gustáv Argaj, PhD., Ján Hianik, PhD., PaedDr. Peter Mačura, PhD., PaedDr. Zsolt Pakusza, PhD., Mgr. Mariana Petrášová, PhD., Doc. PaedDr. Pavol Peráček, PhD., Mgr. Silvia Priklerová, PhD., Doc. PaedDr. Vladimír Přidal, PhD., Mgr. Michal Slyško, PhD., Mgr. Ľubor Tománek, PhD., PaedDr. Igor Tóth, PhD., Doc. PaedDr. Ľudmila Zapletalová, PhD.

[47]

Zľava v stojí: M. Holienka (šiesty), Ľ. Tománek (siedmy), V. Přidal (ôsmy), P. Peráček (deviaty)

V sede zľava: V. Začková (druhá), Hianik, J. Starší (vpredu prvý zľava), J. Hucko (vpredu druhý zľava), B. Golian (vpredu prvý sprava)

[48]

Katedra športovej edukológie a športovej humanistiky

V súčasnosti tu pôsobia: Doc. PaedDr. Janka Peráčková, PhD., Doc. PaedDr. Branislav Antala, PhD., Mgr. František Seman, PhD., Mgr. Roman Bekö, PhD., PaedDr. Miloš Chromík, PhD., Prof. PhDr. Jela Labudová, PhD., Doc. PaedDr. Helena Medeková, PhD., Mgr. Dagmar Nemček, PhD. (rod. Tóthová), PhDr. Anna Pavlíková, PhD., Mgr. Ján Záhorec, PhD.

Katedra športovej kinantropológie

V súčasnosti tu pôsobia: Doc. MUDr. Janka Lipková, PhD., PaedDr. Viktor Bielik, PhD., Doc. MUDr.

Alexander Binovský, PhD., Mgr. Gabriel Buzgo, PhD., Mgr. Ján Cvečka, PhD., Mgr. Ľubica Bohmerová, PhD., PaedDr. Libor Duchoslav, Mgr. Igor Duvač, PhD. Prof. MUDr. Dušan Hamar, PhD., RNDr. Vladimír Psalman, PhD. Mgr. Milan Sedliak, PhD., Mgr. Peter Schickhofer, PhD., RNDr. Mariana Šelingerová, PhD., Mgr. Veronika Tirpáková, PhD., Doc. Erika Zemková, PhD., MUDr. František Žák

Katedra športov v prírode a plávania

Oddelenie športov v prírode: PaedDr. Anna Blahutová, PhD., Doc. PaedDr. Dušan Kutlík, PhD., PaedDr. Peter Petrovič, PhD., Mgr. Martin Pach, PhD., Doc. PaedDr. Jaroslav Žídek, PhD., PaedDr. Martin Belás, PhD.

Oddelenie plávania: Doc. PaedDr. Yvetta Macejková, PhD., PaedDr. Igor Baran, PhD., PaedDr. Ľubomíra Benčuriková, PhD., PaedDr. Jana Labudová, PhD., PaedDr. Ľubomír Kalečík, PhD.

Yvetta Macejková

[49]

Zľava: M. Putala, I. Baran, Y. Macejková, Ľ. Kalečík, J. Labudová, I. Matúš, L. Benčuriková

[50]

Profesori Fakulty telesnej výchovy a športu v Bratislave

PROFESORI FAKULTY	
Cemalák Vladimír, prof. PhD., CSc., teória telesnej výchovy, 1960 - 1990	Bachler Andrej, prof. PhD., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 1985
Černo Ján, prof. PhD., PhD., športová pedagogika, 1960 - 2000	Labudová Jela, prof. PhD., PhD., športová pedagogika, 1960 - súčasnosť
Hanzar Dušan, prof. MUDr., PhD., športová pedagogika, 1978 - súčasnosť	Mačák Ivan, prof. PhD., DSc., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 2000
Havlíček Ivo, prof. PhD., CSc., teória výchovného učenia, 1962 - 2004	Moravce Roman, prof. PaedDr., PhD., športová pedagogika, 1971 - súčasnosť
Hedrická Vladimíra, prof. PhD., PhD., športová pedagogika, 1960 - súčasnosť	Obrádko Zdeněk, prof. PhD., DSc., pedagogika, 1967 - 1987
Hofka Jozef, prof. PhD., DSc., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 2000	Periška Jozef, prof. PhD., DSc., teória výchovného učenia, 1960 - 1984
Karagüzel Tomáš, prof. PaedDr., PhD., športová pedagogika, 1972 - súčasnosť	Revaj Miroslav, prof. PhD., CSc., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 1980
Kováč Ján, prof. PhD., PhD., športová pedagogika, 1962 - 2007	Staniša Karol, prof. RNDr., DSc., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 1980
Kováč Ladislav, prof. PhD., CSc., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 1980	Sýkora František, prof. PhD., DSc., teória a metodika telesnej výchovy, 1960 - 2000
Křivá Mila, prof. PhD., PhD., pedagogika, 1968 - 2000	Švajnar Vojtech, prof. PhD., DSc., športová pedagogika, 1976 - 2000
Kromádik Ľudovít, prof. MUDr., DSc., športovo-školárstvo, 1961 - 1990	

[51]

(Pre zväčšenie kliknite na obrázok)

Odkaz: www.fsport.uniba.sk [52] (oficiálna stránka FTVŠ UK)

Publikačná činnosť ITVŠ a FTVŠ v rokoch 1937 - 1964 (obsiahnutá v 18 prílohách)

- [Telovýchovné inštitúcie](#)

URL adresa zdroja:

<https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=content/hist%C3%B3ria-a-s%C3%BA%C4%8Dasnos%C5%A5-fakulty-telesnej-v%C3%BDchovy-a-%C5%A1portu-uk-v-bratislave>

Odkazy:

- [1] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/hynek.jpg>
- [2] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/listina.jpg>
- [3] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/hajdoczy.jpg>
- [4] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/binovsky_2.jpg
- [5] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/prvi_ucitelia.jpg
- [6] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/rovna01a.jpg>
- [7] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/hrcka_mlady.jpg
- [8] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/sykora_fr.jpg
- [9] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/strana1_3_1.jpg
- [10] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/cehcvala_simonek_rusina.jpg
- [11] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/vecery_druzby.jpg
- [12] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/vecery_druzby2.jpg
- [13] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/killar.jpg>
- [14] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/perutka_2.jpg
- [15] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/obdrzalek_samudovsky.jpg
- [16] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/komadel_2.jpg
- [17] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/hamar.jpg>
- [18] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/rusina_kuchen_1.jpg
- [19] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/simonek_moravec.jpg
- [20] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/gajer_1.jpg
- [21] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/gajdos_ftvs.jpg
- [22] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/sokolska1959_1.jpg
- [23] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/rovny_studenti.jpg
- [24] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/slovik.jpg>
- [25] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/katedra_hier.jpg
- [26] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/cepciansky.jpg>
- [27] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/zalesal.jpg>
- [28] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/zajac.jpg>
- [29] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/pisova_kasa_havlicek_gajdos.jpg
- [30] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/figuschova.jpg>
- [31] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/symboly_ftvs.jpg
- [32] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/kuchen_1.jpg
- [33] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/simonekova_1.jpg
- [34] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/macak.jpg>
- [35] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/hrcka.jpg>
- [36] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/grexa.jpg>
- [37] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/simonek_1.jpg
- [38] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/zrubak.jpg>
- [39] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/thumbs/hellebrandt.jpg>
- [40] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/kutlik.jpg>
- [41] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/atleticky_stadion.jpg
- [42] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/holienka_dek_1.jpg
- [43] https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/Marian_Vanderka.jpg
- [44] https://www.sportency.sk/encyclopedy/files/dekan_viktor_bielik.jpg
- [45] <https://www.sportency.sk/encyclopedy/?q=files/imagepicker/a/admin/kampiller.jpg>

História a súčasnosť Fakulty telesnej výchovy a športu UK v Bratislave

Zverejnené na Národná encyklopédia športu Slovenska (<https://www.sportency.sk/encyclopedia>)

[46] <https://www.sportency.sk/encyclopedia/?q=files/imagepicker/a/admin/streskova.jpg>

[47] https://www.sportency.sk/encyclopedia/?q=files/imagepicker/a/admin/holienka_1.jpg

[48] <https://www.sportency.sk/encyclopedia/?q=files/imagepicker/a/admin/katedrahier.jpg>

[49] <https://www.sportency.sk/encyclopedia/?q=files/imagepicker/a/admin/macejkova.jpg>

[50] <https://www.sportency.sk/encyclopedia/?q=files/imagepicker/a/admin/estekufts.jpg>

[51] https://www.sportency.sk/encyclopedia/?q=files/imagepicker/a/admin/zoznam_prof.jpg

[52] <http://www.fsport.uniba.sk>